

HROMADNÁ PRIPOMIENKA

k návrhu Nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vyhlasuje Národný park Nízke Tatry, jeho zóny a ochranné pásmo

Číslo legislatívneho procesu: LP/2026/78

Pripomienkovaný materiál: <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/78>

Vedecké organizácie Ústav zoológie SAV, v. v. i., Botanický ústav CBRB SAV, v. v. i., Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i., Ústav ekológie lesa SAV, v. v. i., Slovenská entomologická spoločnosť pri SAV a Slovenská botanická spoločnosť pri SAV podávajú hromadnú pripomienku k návrhu Nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vyhlasuje Národný park Nízke Tatry, jeho zóny a ochranné pásmo (ďalej len „Návrh nariadenia“).

Ako vedecké autority dlhodobo sa zaoberajúce rastlinnou, mykologickou a živočíšnou zložkou bioty, ich vzájomnými interakciami, ako aj vzťahom medzi prostredím a rôznymi manažmentovými prístupmi, s veľkým znepokojením sledujeme spôsob prípravy a obsah predloženej zonácie. Predložený návrh podľa nášho odborného posúdenia nereflektuje aktuálne vedecké poznanie, dostupné dátové zdroje ani štandardné metodické postupy používané pri tvorbe zonácií národných parkov.

Ako hlavní autori kľúčových odborných diel (prehľady vegetácie Slovenska, Flóra Slovenska, Katalóg biotopov Slovenska), ktoré slúžia ako podklad pre ochranu prírody na národnej i európskej úrovni, zásadne nesúhlasíme s navrhovanou podobou zonácie. Dokument bol pripravený bez primeranej odbornej participácie vedeckej komunity a bez zohľadnenia jej opakovaných podnetov, pričom nezohľadňuje ani dostupné vedecké databázy a výskytové dáta druhov a biotopov.

Zásadné pripomienky

1. Nesúlads kritériami IUCN a národnou legislatívou

Navrhovaná zonácia nespĺňa medzinárodné kritériá IUCN pre chránené územia kategórie II (národné parky) ani požiadavku § 30 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z. z., podľa ktorého má zóna A spravidla tvoriť najmenej polovicu územia národného parku a spolu zóny A a B minimálne 75 % jeho rozlohy.

Podľa návrhu:

- zóna A: 29 125,57 ha (32,8 %)
- zóna B: 18 277,45 ha (20,6 %)
- spolu A + B: 53,4 %

Tento podiel je výrazne nižší než zákonom požadovaných 75 %.

Zároveň sa v zóne A navrhujú činnosti (napr. individuálny lov raticovej zveri a predátorov mimo kľudových zón, športové aktivity), ktoré sú v rozpore s cieľom zachovať nerušený priebeh prírodných procesov. Zóna A je navyše výrazne fragmentovaná, čo znemožňuje ekologickú konektivitu a prirodzenú migráciu druhov.

2. Absencia záväzného harmonogramu dosiahnutia 75 % bezzásahového územia

Dokument neobsahuje konkrétny, časovo ohraničený a záväzný plán, ako a kedy bude dosiahnutý zákonom požadovaný 75 % podiel územia so zabezpečeným nerušeným priebehom prírodných procesov. Deklarácia, že časový horizont bude určený až pri aktualizácii dokumentácie o 30 rokov, je neakceptovateľná a v rozpore s princípom právnej istoty a ochrany prírody.

3. Neodôvodnené preradenie cenných území do zóny D

Navrhuje sa preradenie významných častí územia vrátane cenných biotopov do najmenej prísnej zóny D (takmer 518 ha), čo vytvára predpoklady pre ďalšiu urbanizáciu a ruší doterajšie predkupné právo štátu.

Osobitne problematická je oblasť lyžiarskeho strediska Chopok Jasná, kde sa aj cenné alpínske biotopy navrhujú zaradiť do zóny D.

4. Neprimeraná podpora rozvoja rekreačnej infraštruktúry

Návrh umožňuje ďalší rozvoj lyžiarskej a rekreačnej infraštruktúry na úkor prírodných hodnôt národného parku. Požadujeme dôsledné posúdenie vplyvov na krasové systémy Demänovská dolina, vrátane kumulatívnych dopadov existujúcich a plánovaných zásahov.

5. Nejasne definovaný účel národného parku

Účel vyhlásenia národného parku je formulovaný nejednoznačne a neustanovuje ochranu prírodných procesov ako prioritný cieľ na celom území. Požadujeme jasnú deklaráciu ochrany prírodných procesov ako základného princípu existencie národného parku, s jednoznačne vymedzenou jadrovou zónou zodpovedajúcou kritériám IUCN.

6. Ignorovanie vedeckých poznatkov a odbornej komunity

Návrh nezohľadňuje výsledky národných ani zahraničných výskumov realizovaných v území národného parku a vznikol bez systematickej spolupráce s vedeckou komunitou, ktorá opakovane deklarovala pripravenosť odborne participovať na príprave zonácie.

7. Zmeny hraníc bez adekvátneho vedeckého zdôvodnenia

Navrhované úpravy hraníc národného parku neboli podložené transparentným odborným posúdením výskytových dát chránených druhov a biotopov. Otázne je najmä vylúčenie niektorých území, bez preukázania, že boli zohľadnené dostupné vedecké údaje.

8. Nedostatočný čas na odborné posúdenie

Pripomienkové konanie bolo časovo neprimerane skrátené, čo znemožňuje riadne odborné vyhodnotenie tak závažného dokumentu.

9. Riziko porušenia záväzkov voči EÚ

Znižovanie stupňa ochrany v územiach európskeho významu môže viesť k porušeniu záväzkov vyplývajúcich zo sústavy NATURA 2000 a európskej legislatívy.

10. Absencia riešenia ekologickej konektivity

Návrh nerieši regionálnu prepojenosť území prostredníctvom ekologických koridorov a väzieb na okolité chránené územia.

11. Rozpor so záväzkami v rámci Plánu obnovy a odolnosti

Zonácia nereflektuje záväzky prijaté vo vzťahu k ochrane biotopov hlucháňa, starých lesov nad 130 rokov a ďalších priorít ochrany biodiverzity.

12. Nezohľadnenie ekologických nárokov druhov

Územie Národného parku Nízke Tatry predstavuje jedno z najvýznamnejších centier horskej biodiverzity na Slovensku, s výskytom endemitov, glaciálnych a pralesových reliktov. Navrhovaná zonácia nezohľadňuje ich ekologické nároky:

- druhy vyžadujúce aktívny manažment (napr. niektoré druhy motýľov) sú zaradené do prísne bezzásahovej zóny bez možnosti manažmentu,
 - druhy vyžadujúce dlhodobý bezzásah sú naopak súčasťou zón s aktívnym lesným hospodárením.
-

Záver

S poľutovaním konštatujeme, že predložený návrh zonácie nerešpektuje základné princípy ochrany prírody ani poslanie národných parkov. Jeho schválenie v súčasnej podobe by mohlo viesť k nezvratným škodám na prírodných hodnotách územia.

Žiadame preto:

1. stiahnutie návrhu z legislatívneho procesu,
2. jeho komplexné prepracovanie,
3. systematickú a transparentnú spoluprácu s vedeckými inštitúciami a odbornou verejnosťou,
4. zosúladenie zonácie s kritériami IUCN, národnou legislatívou a záväzkami Slovenskej republiky voči Európskej únii.

Zonácia národného parku musí v prvom rade zrkadliť prírodné hodnoty územia a zabezpečiť ich dlhodobú ochranu v súlade so súčasnými vedeckými poznatkami.

Ústav zoológie SAV, v. v. i.

Botanický ústav CBRB SAV, v. v. i.

Ústav krajinskej ekológie SAV, v. v. i.

Ústav ekológie lesa SAV, v. v. i.

Slovenská entomologická spoločnosť pri SAV

Slovenská botanická spoločnosť pri SAV